

نقش عایشہ

در تاریخ اسلام

(۴-۱)

جلد سوم: دوران معاویہ

جلد چہارم: نقش عایشہ در احادیث اسلام

علامہ سید مرتضیٰ عسکری رحمۃ اللہ علیہ

شماره: ۱۰۷۱۶۷۸ ملی

ISBN 978 - 964 - 539 664 - 8 شابک ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۶۶۴-۸

نقش عایشه در اسلام (۱۲)

مؤلف: علامہ سید مرتضیٰ عسکری

مترجمین: محمد علی جاودان، محمد جواد کاشانی

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

حروفچینی: شبیر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ دورہ

چاپ و صحافی: علی

اینستاگرام:
monir publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه آبسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹

تلفن و فاکس: ۷۷۵۲۱۸۳۶ (خط ۶)

بست الکترونیک:

info@monir.com

کانال تلگرام:

telegram.me/monirpub

فهرست مطالب جلد سوم

۵۶۱	مقدمه مرچ
۵۷۱	پیشگفتار
۵۷۱	انگیزه این بحث
۵۷۳	بخش اول: نگاهی به زندگی معاویه
۵۷۵	نگاهی به زندگی معاویه
۵۷۷	ابوسفیان و هند
۵۸۲	خاندان اموی در جاهلیت
۵۸۵	ابوسفیان در جنگ بدر
۵۸۸	ابوسفیان در جنگ احد
۵۹۳	هند در جنگ احد
۵۹۸	ابوسفیان در نقش رهبری جنگ خندق
۶۰۱	احساس ضعف و پیشنهاد صلح
۶۰۳	مکه فتح می شود
۶۰۸	ابوسفیان در جامعه اسلامی
۶۱۳	ابوسفیان در دوران دو خلیفه
۶۱۶	ابوسفیان در عصر عثمان
۶۱۹	بخش دوم: نقش معاویه در تاریخ اسلام
۶۲۱	معاویه در عصر پیامبر ﷺ

۶۲۶	 معاویه در دوران خلفا
۶۳۲	 معاویه و عثمان
۶۳۵	 ابوذر در برابر معاویه
۶۴۲	 افسانه‌ای در تاریخ اسلام
۶۴۷	 قاریان کوفه در شام
۶۵۱	 معاویه پس از عثمان
۶۵۶	 صفین آوردگاه حق و باطل
۶۵۸	 نیرنگ معاویه
۶۶۲	 ابوموسی و مروعا
۶۶۶	 غارتگران شامی
۶۶۷	 نعمان بن بشیر
۶۶۹	 سفیان بن عوف
۶۷۲	 عبدالله بن مسعود
۶۷۴	 ضحاک بن قیس
۶۷۶	 بسر بن ابی‌ارطاة
۶۸۳	 جاریة بن قدامه مردی از جبهه علوی
۶۸۵	 دو سیاست متضاد
۶۸۶	 (۱) سیاست امام امیرالمؤمنین (ع)
۶۸۷	 (۲) سیاست معاویه
۶۸۷	 تجزیه و تحلیل
۶۹۰	 معاویه در عصر امام مجتبی (ع)
۶۹۵	 انگیزه‌های صلح

۶۹۹	 بخش سوم: حکومت معاویه و بیعت یزید
۷۰۱	 با دشمنان مدارا
۷۰۴	 حیل‌گران عرب در دام معاویه
۷۱۱	 مالیات‌های سنگین
۷۱۶	 شیعه در شکنجه و آزار
۷۲۱	 حکومت موروثی می‌شود

۷۲۴	بیعت یزید در بصره
۷۲۶	بیعت یزید در شام
۷۲۸	بیعت یزید در مدینه
۷۳۱	بیعت یزید قربانی می طلبد
۷۳۴	مراسم بیعت یزید

۷۳۷	بخش چهارم: عایشه و معاویه
۷۳۹	عوامل درستی عایشه و امویان
۷۴۲	هدایای معاویه
۷۴۵	نفوذ عایشه در حکومت امویان
۷۴۷	عایشه و معاویه یکدیگر را معارضه می کنند
۷۵۰	کشته شدن محمد بن ابی بکر
۷۵۳	عبدالرحمن بن ابی بکر معاویه می کشد
۷۵۸	پشیمانی عایشه از جنگ جمل
۷۵۹	عایشه پیش از مرگ

۷۶۱	بخش پنجم: مزایا و مشخصات عایشه
۷۶۳	سخاوت عایشه
۷۶۷	تعصب خویشاوندی
۷۷۱	عایشه در سخنوری سرآمد بود
۷۷۴	شیک پوشی در زندگانی عایشه
۷۷۷	فتوای انحصاری عایشه در مسئله شیرخوارگی
۷۸۲	نوآوری از زندگانی عایشه

۷۸۹	بخش ششم: حدیث سازی و حدیث سازان
۷۹۱	خلاصه ای از بحث های گذشته
۷۹۱	یا نگرشی کوتاه به زندگانی معاویه
۷۹۵	حدیث سازی و انگیزه های آن در دوران معاویه
۸۰۰	آزاد شدگان و خلافت

۸۰۰	قضاوت بزرگان
۸۰۰	درباره معاویه و خاندانش
۸۰۵	حدیث‌سازی یا سرپوشی بر عقده‌های حقارت
۸۱۲	سرانجام رادمردانی که با معاویه همکاری نکردند
۸۱۷	در منابر بلاد اسلام، امیرالمؤمنین علیه السلام لعن می‌شود
۸۲۰	گروهی از لعن کردن سرباز می‌زنند!
۸۲۵	هدف نهایی معاویه
۸۳۰	حدیثی از عایشه
۸۳۳	نتیجه و هدف

پیوست: تلاش دشمنان اهل تسنن در راه تصحیح و توجیه یک حدیث ۸۴۱

فهرست مطالب جلد چهارم

۸۵۱	مقدمه
۸۵۲	فشرده‌ای از بخش اول
۸۵۷	نمودار مباحث
۸۵۹	بخش اول: بحث‌های آمادگی
۸۶۱	الف - روایت حدیث و آنچه بر آن گذشته است
۸۶۲	نخست - ابوحامد غزالی و اخبار او
۸۶۳	دوم - بخشی از کتاب احیاء العلوم
۸۶۹	ب - نظریه عدالت همه صحابه و صحت همه روایات آنها
۸۶۹	۱ - صحابی در مکتب خلفا
۸۷۰	۲ - صحابی در مکتب اهل البیت (علیهم‌السلام)
۸۷۳	ج - روایات بسیار ام‌المؤمنین عایشه و اهمیت آنها
۸۷۳	نخست - روایات بسیار ام‌المؤمنین عایشه
۸۷۴	دوم - اهمیت احادیث ام‌المؤمنین عایشه
۸۷۶	شنیدن حدیث دیگر صحابه و نسبت دادن آن به رسول خدا ﷺ
۸۷۹	بخش دوم: روایات خاص ام‌المؤمنین عایشه
۸۸۱	الف - روایات سیره پیامبر با او
۸۸۱	نخست - پیامبر ﷺ پیش از ازدواج او را در خواب دیده است
۸۸۲	هدف روایات پیشین

۸۸۷	دوم - روایات خطبه و مؤاخاة
۸۸۸	مؤاخاة و برادری پیامبر ﷺ با پسرعموی خویش
۸۹۱	سوم - روایات «واعروساه»
۸۹۳	چهارم - روایات دیدار جبرئیل علیه السلام
۸۹۴	هدف تبلیغی روایات گذشته
۸۹۵	نتیجه بحث
۸۹۵	پنجم - روایات معاشرت پیامبر ﷺ با او، اموری که هرگز شایسته مقام رسالت نباشد
۹۰۲	ب - روایات تحریم و تخییر
۹۰۲	آیا تحریم و تخییر
۹۰۵	۱ - روایات تحریم
۹۰۷	سوره تحریم دربارهٔ به کسانى نازل شد
۹۰۸	هجرات پیامبر از مدینه و عویم به روایت ام‌المؤمنین عایشه
۹۰۹	بررسی این روایات
۹۱۰	۲ - روایات تخییر
۹۱۱	روایات خلیفه عمر در داستان رحل و تخییر
۹۱۶	نخست - داستان تخییر
۹۱۸	دوم - داستان مظاهره و تحریم
۹۲۵	فشردهٔ دو بحث تحریم و تخییر و نتیجه آنها
۹۲۵	الف - داستان تحریم
۹۲۷	ب - داستان تخییر
۹۲۸	ج - روایات مسابقه و تیمم و افک
۹۲۹	نخست - حدیث مسابقه
۹۳۰	دوم - حدیث تیمم
۹۳۰	سوم - حدیث افک
۹۳۸	بازتاب احادیث ام‌المؤمنین در احادیث دیگران
۹۳۸	الف - در حدیث خلیفه عمر بن خطاب
۹۴۱	ب - در روایت از ابن عباس
۹۴۳	ج - در روایت ابویسر انصاری
۹۴۳	د - در روایت مسروق بن اجدع

۹۴۶	حدیث افک در موثق ترین مدارک سیره و تاریخ
۹۵۴	غزوة بنی المصطلق
۹۵۶	ماجرای عبدالله بن ابی
۹۶۹	شرح حال یادشدگان در روایات گذشته
۹۶۹	۱ - ابومویهبه
۹۶۹	۲ - اسامة بن زید
۹۷۰	۳ - اسید بن حضیر انصاری
۹۷۰	۴ - اَرومان
۹۷۰	۵ - بریده
۹۷۱	۶ - ریره
۹۷۱	۷ - جعیل بن سراقه نمری
۹۷۱	۸ - جهجاه بن معوذ عمار
۹۷۱	۹ - حسان بن ثابت خزرجی
۹۷۷	۱۰ - حمنه بنت جحش
۹۷۷	۱۱ - ثابت بن قیس انصاری خزرجی
۹۷۷	۱۲ - زید بن ارقم انصاری خزرجی
۹۷۸	۱۳ - سعد بن عبادہ
۹۷۸	۱۴ - سعد بن معاذ انصاری
۹۷۸	۱۵ - سنان بن تیم جهنی
۹۷۸	۱۶ - سیرین خواهر ماریه قطیبه
۹۷۹	۱۷ - صفوان بن معطل بن ربیعہ سلمی ذکوانی
۹۸۰	۱۸ - عباد بن بشر انصاری
۹۸۰	۱۹ - عبادة بن صامت خزرجی
۹۸۰	۲۰ - عبدالله بن رواحه انصاری خزرجی
۹۸۱	۲۱ - عبدالله بن ابی بن سلول انصاری
۹۸۳	بررسی روایات مسابقه و تیمم و افک
۹۸۴	نخست - مسابقه
۹۸۶	دوم - درگیری و یارگیری مهاجران و انصار
۹۸۸	سوم - تیمم

۹۹۱	بررسی اخبار تیمم
۹۹۴	چهارم - افک
۹۹۴	الف - داستان افک در قرآن کریم
۹۹۴	بررسی آیات کریمه
۹۹۵	ب - داستان افک در حدیث
۹۹۷	سرگردانی علما در رفع تناقض روایات صحاح و مسانید در داستان افک
۱۰۰۱	بازگشت به نقطه آغازین درباره مسابقه و تیمم و افک
۱۰۰۷	آیات افک در تبرئه چه کس نازل گردید؟
۱۰۱۱	تبرئه - اثبات های تیمم و مسابقه و افک
۱۰۱۱	نخست - داستان مسابقه
۱۰۱۱	دوم - داستان نزول آیه تیمم
۱۰۱۲	سوم - شأن نزول آیه افک
۱۰۱۴	د - آنچه از ام المؤمنین عایشه
۱۰۱۴	درباره وفات رسول خدا روایت شده است
۱۰۱۴	روایات اخبار پیش از وفات رسول خدا
۱۰۱۷	بررسی این روایات
۱۰۱۸	روایات نماز ابوبکر در بیماری پیامبر
۱۰۲۰	بررسی این روایات
۱۰۲۱	روایاتی که گوید: پیامبر خواست تا برای ابوبکر بنویسد
۱۰۲۲	بررسی این روایات
۱۰۲۴	مقایسه بین روایات ام المؤمنین عایشه با روایات غیر او
۱۰۲۴	نخست - کیفیت غسل و دفن پیامبر
۱۰۲۵	دوم - وفات پیامبر در آغوش امام علی ع و وصیت به او
	بررسی آنچه از ام المؤمنین عایشه پیرامون وصایت علی از سوی پیامبر روایت شده
۱۰۲۹	است

بخش سوم: احادیثی که از ام المؤمنین عایشه و دیگر صحابه درباره سیره رسول خدا

روایت شده است

نخست - روایاتی که گوید: پیامبر به غنا و آوازه خوانی گوش فرامی داد

روایاتی که گوید: رسول خدا در مجلس عروسی شرکت کرد و عروس در آن مجلس به مردان و زنان شربت می‌نوشانید	۱۰۳۷
خلاصه این روایات	۱۰۳۸
بررسی روایات گذشته	۱۰۴۰
دوم - روایاتی که گوید: مردم به امور دنیای خود از پیامبر داناترند	۱۰۴۳
بررسی این دو روایت	۱۰۴۴
سوم - روایاتی که گوید: پیامبر آیاتی از قرآن کریم را فراموش کرد	۱۰۴۵
بررسی این روایت	۱۰۴۵
چهارم - روایاتی که گوید: هرکس را پیامبر لعنت کند و دشنام دهد، رحمت و پاکی‌اش افزایش یابد	۱۰۴۸
بررسی این روایات	۱۰۵۲
صفات پیامبر ﷺ در روایات اهل البیت علیهم السلام	۱۰۶۰

بخش چهارم: روایات دروغینی که ب ام‌المؤمنین عایشه و دیگر صحابه نسبت داده‌اند

نخست - روایات آغاز نزول وحی	۱۰۶۷
□ از قول ام‌المؤمنین عایشه	۱۰۶۷
□ از قول ابن عباس	۱۰۶۸
□ از قول عروقه بن زبیر	۱۰۶۹
□ از قول عبدالله بن شداد	۱۰۶۹
□ عبید بن عمیر لثی	۱۰۷۰
تمحیص و جداسازی این روایات	۱۰۷۳
بررسی سند این روایات	۱۰۷۳
مقایسه محتوای این روایات با آیاتی از قرآن کریم	۱۰۷۵
نخست - متن آیات	۱۰۷۵
دوم - تفسیر این آیات در روایات	۱۰۷۷
وقایع پیش از میلاد پیامبر ﷺ در نتیجه این بشارات	۱۰۸۳
داستان کسانی که در جاهلیت «محمد» نامیده شدند	۱۰۸۶
تا شاید مقام پیامبری بیابند	۱۰۸۶

۱۰۸۷		حوادث شب میلاد پیامبر ﷺ و بعد آن
۱۰۹۱		حوادث دوران شیرخوارگی پیامبر ﷺ
۱۰۹۱		داستان شیرخوارگی
۱۰۹۲		«سیف بن ذی یزن» و منزلت رسول خدا ﷺ
۱۰۹۴		بقیه داستان پیامبر ﷺ در نزد مادر رضاعی اش حلیمه
۱۰۹۴		سفر به شام با عمویش ابوطالب
۱۰۹۶		سفر تجارتی پیامبر ﷺ با اموال خدیجه
۱۰۹۸		رسول خدا در سن بیست سالگی
۱۰۹۹		رسول خدا همزمان با بعثت
۱۰۹۹		سلام دادن به رسول و رنگ بر پیامبر پیش از بعثت
۱۰۹۹		رسول خدا بعد از بعثت
۱۱۰۳		فشرده این بحث
۱۱۱۰		دوم - روایات شروع دعوی
۱۱۱۳		بررسی اسناد این روایات
۱۱۱۵		بررسی متون این روایات
۱۱۱۹		خطبه پیامبر ﷺ بر کوه صفا
۱۱۲۲		بررسی این احادیث
۱۱۲۳		سوم - روایات «افسانه غرانیق»
۱۱۲۳		بررسی اسناد این روایات
۱۱۲۴		بررسی متون این روایات
۱۱۲۴		۱ - آیات سوره نجم
۱۱۲۷		۲ - آیات سوره حج
۱۱۴۰		القائات شیطانی
۱۱۴۲		مقایسه این روایات با نصوص قرآن
۱۱۴۴		مخالفت این افسانه با عصمت پیامبران در تبلیغ
۱۱۴۵		کشف حقیقت
۱۱۴۶		نتیجه این بحث

بخش پنجم: شرکت ائمّه‌المؤمنین عایشه در تمحیص و ناب‌سازی سنت رسول خدا ﷺ

واستدراک و جبران اشتباه

- ۱۱۴۹ ۱ - استدراک و جبران اشتباه «ابودرداء»
- ۱۱۵۱ ۲ - استدراک و جبران اشتباه «ابوهریره»
- ۱۱۵۲ ۳ - استدراک و جبران اشتباه دیگر «ابوهریره»
- ۱۱۵۲ ۴ - استدراک و جبران اشتباه دیگر «ابوهریره»
- ۱۱۵۳ ۵ - استدراک و جبران اشتباه دیگر «ابوهریره»
- ۱۱۵۴ ۶ - استدراک و جبران اشتباه «عروقه بن زبیر»
- ۱۱۵۵ ۷ - استدراک و جبران اشتباه «عروقه بن زبیر» و دیگران
- ۱۱۵۶ ۸ - استدراک و جبران اشتباه «عمر بن خطاب»
- ۱۱۵۶ ۹ - استدراک و جبران اشتباه «خلیفه عمر» و پسرش «عبدالله»
- ۱۱۵۹ ۱۰ - استدراک و جبران اشتباه «عبدالله بن عمر»
- ۱۱۵۹ ۱۱ - استدراک و جبران اشتباه دیگر «عبدالله بن عمر»
- ۱۱۵۹ ۱۲ - استدراک و جبران اشتباه «عبدالله بن عمرو»
- ۱۱۶۰ ۱۳ - استدراک و جبران اشتباه «کعب بن جبار»
- ۱۱۶۰ ۱۴ - استدراک و جبران ادعای «مروان بن حکم»
- ۱۱۶۲ ۱۵ - استدراک و جبران اشتباه برخی دیگر از مرجم

بخش ششم: گفتار مستشرقین و بهره‌برداری آنها از روایات نه‌گانه بخشهای پیشین کتاب

بررسی کردیم

- ۱۱۶۳ مقدمه
- ۱۱۶۵ نخست - مونگمری وات
- ۱۱۶۸ ۱ - روایت زهری
- ۱۱۶۹ ۲ - دیدار محمد
- ۱۱۷۱ دیدار حراء و تحنث
- ۱۱۷۲ ۴ - تو رسول الله هستی
- ۱۱۷۳ آیا ممکن است سختیهایی از این نوع تکرار شود؟
- ۱۱۷۴ ۵ - إقرأ
- ۱۱۷۵ ۶ - سوره مدثر، فترت

۱۱۷۶	الف - رسالهٔ عروه
۱۱۷۸	ب - آیات شیطانی، زمینه‌ها، تفسیرها
۱۱۸۴	دوم - ر. ف. بودلی
۱۱۹۲	سوم - کارل بروکلمن
۱۱۹۳	چهارم - ف. بوهل
۱۱۹۴	پنجم - یوسف شاخت
۱۱۹۵	فشردهٔ گفتار مستشرقین و پایان بحث
۱۱۹۵	نهم - مستشرق موتگمری وات
۱۱۹۶	ده - مستشرق کارل بروکلمان
۱۱۹۶	سی - مستشرق ف. بوهل
۱۱۹۷	چهارم - مستشرق یوسف شاخت
۱۱۹۷	پنجم - مستشرق ر. ف. بودلی
۱۱۹۷	بررسی فشردهٔ گفتار مستشرقین دربارهٔ «شروع وحی» و «افسانهٔ غرانیق»
۱۱۹۸	بررسی فشردهٔ گفتار مستشرقین دربارهٔ «اخبار افک»
۱۱۹۹	کتابنامهٔ تفصیلی
۱۲۰۹	فهرست‌ها
۱۲۱۱	فهرست اشخاص
۱۲۳۰	فهرست اماکن و وقایع
۱۲۳۵	فهرست ملل، قبایل و موضوعات پراکنده
۱۲۳۹	فهرست کتب

مقدمه مترجم

تاریخ اسلام و شناخت شخصیت‌های نامدار و افراد مؤثر در آن، مقدمه‌ای بس لازم برای شناخت متن اسلام است، تا آن حاکم می‌توان به جرأت ادعا کرد، بدون شناخت صحیح و دقیق از تاریخ اسلام، نمی‌توان حقایق و واقعیات این آیین را لمس کرد؛ زیرا از یک طرف شناخت شخصیت‌های بزرگ و مشهور اسلامی و رفتار و اعمال و گفتار آنها - که خود پاره‌ای از متن دین است و «سنت» نام دارد - بدون شناخت زمان، مکان، آداب و رسوم و اخلاق مردم آن عصر، امکان ندارد، و از طرف دیگر شناخت شخصیت‌های منفی، بینش اسلام را آشکار می‌سازد، و نیز نشان‌دهنده چگونگی مبارزات و مجاهدات اسلام و رهبران آن، با سیاهی‌ها و سیاهکاران می‌باشد.

با توجه به این مقدمه، نقش یک تاریخ صحیح و ارزش آن را در زندگانی دینی مسلمانان در می‌یابیم و روشن می‌شود که دست یافتن به حقایق تاریخ، تاجه اندازه ما را در راه تماس با واقعیت دین خود، یاری خواهد کرد، و تا چه حد - بدو شان قرن‌ها از هنگامه طلوع مهر فروزان اسلام - به لمس کردن این نور درخشنده توانا می‌شویم، و به این چشمه سار پاکی هانزدیک می‌گردیم.

در صفحات آینده خواهیم دید که چگونه تاریخ و حدیث در اسلام، دستخوش توطئه هوی پرستان گشته و تحریف و دروغ ناکجا در آن راه یافته است.^۱ کتب تاریخ و متون حدیث به دست این دسیسه گران که از طرف حکومت اموی - به ویژه شخص معاویه -

۱ - مقصود اصلی کتاب‌هایی چون صحیح بخاری و مسلم و تاریخ طبری و ابن اثیر می باشد!

تأیید و تقویت می‌شدند، آکنده از ناراستی و تحریف گردید! هر روز که بر حیات اسلام گذشت، دروغ تازه‌ای بر مجموعه گرانبار مجعولات افزوده می‌شد. می‌رفت که کم کم خورشید درخشان دین خدا، در زیر این همه دروغ و جعل مدفون گردد. اینجاست که پایداری و جانبازی

ائمه اهل البیت علیهم السلام به داد اسلام می‌رسد، و این بزرگواران و شیعیان پاکبازشان برای حمایت از اسلام راستین به پای می‌خیزند و نبرد پی‌گیر و خونین خویش را در برابر جاعلان حدیث و حامیان آنها آغاز می‌نمایند.

از سوی دیگر اسداران جاهلیت - خلفای اموی و عباسی - می‌کوشند دروغ‌هایی را که به‌ویژه در دوران معاویه پرداخته شده است، همچنان حفظ کنند، و هر لحظه در پهنه وسیع‌تری نشر دهند. به اساس خلافتشان چیزی جز ناراستی نیست! این نبرد در آوردگاه حق و باطل - جهان بیابان رب خدا و شیاطین همیشگی است و هیچ زمانی از آن خالی نخواهد بود.

در عصر ما، محقق تیزبین، دین‌رزانگر خویش قدمی بس بزرگ برای جدا کردن راستی و ناراستی برداشته و صدها دروغ و تحریف را از صحنه تاریخ اسلام زدوده است. چهل سال تحقیق پی‌گیر در متون دست‌آورده تاریخ و حدیث «علامه سید مرتضی عسکری» را به حقایق راهنمون شده است که در سلسله‌ای از کتاب‌های تحقیقی به نام «دراسات فی الحدیث و التاریخ» منتشر می‌شود. دقت نظر و اندیشه درست و زحمات شبانه روزی باعث شده است که مسائل فراوانی از واقعیات تاریخ اسلام، از زیر طبقات متراکم جعلیات بیرون بیاید، و به دست ایشان در دسترس حقیقت - بویان جهان قرار گیرد.

براستی دیگر بت‌های بزرگ و سدهای عظیمی که در مقابل شناخت صحیح تاریخ اسلام قرار گرفته بود شکسته شده و متون اولیه و مشهوری چون

تاریخ طبری - پیشوای مورخین - را، بدون مراجعه به تحقیقات ایشان نمی‌توان مورد استناد قرار داد. چنانکه به حق محمود ابوریه دانشمند آزاده و مشهور مصری می‌گوید:

«هر کسی آرزو مند است که از حقایق تاریخ اسلام - از دوران پیدایش آن تاهنگام بیعت یزید - آگاهی یابد، لازمست که دو کتاب پر ارزش و تحقیقی «عبدالله بن سباء» و

«احادیث ام‌المؤمنین عایشه» را مطالعه کند.^۱

مؤلف کتاب «علامه سید مرتضی عسکری» دانشمندی ایرانی نژاد می‌باشد که قرن‌ها پدران‌شان در شهرهای ساوه و قبل از آن در سبزوار عنوان مرجعیت علمی و تبلیغی را دارا بوده‌اند. ایشان در شهر سامرا زاده شده‌اند و در خانواده‌ای اصیل و علمی پرورش یافته‌اند. پدر بزرگ ایشان «آیه‌الله میرزا محمد سامرای» عالم بزرگ و پرهیزکار این شهر در تربیت ایشان سهم وافر داشت. علامه عسکری مقدمات علوم دینی و مقداری از سطوح را در سامرا فرا می‌گیرند. سپس به قم مسافرت نموده مدت پنج سال در این حوزه علمی به تکمیل معارفات می‌پردازند. آنگاه بار دیگر در عراق به پابوس اعتاب مقدسه اجداد گرامشان مشرف می‌شوند. آخرین دوره تحصیلات ایشان در شهرهای مذهبی عراق بوده است. از آن پس ایشان لحظه‌ای آرام ننشسته‌اند و زندگی خود را صرف تحقیقات علمی و فعالیت‌های تربیتی و تبلیغی اجتماعی نموده‌اند. پانزده مؤسسه شیعی، متشکل از: دبستان، دبیرستان، دانشکده، بیمارستان، صندوق خیریه در شهر بغداد یادگار تلاشهای اجتماعی علامه عسکری می‌باشد.

کارهای علمی استاد عسکری از خصایصی چند برخوردار است. این صفات برجسته امکان بدست آوردن حقیقت را در پژوهشهای عالم ایشان زیاد می‌کند، و باعث شده است که نظریات ابراز شده در این آثار، با کمال دقت و استقامت همراه باشد.

اولین خصیصه‌ای که در تمام کتابها و نوشته‌های ایشان مشاهده می‌کنیم، دوری از تعصب و یک جانبه اندیشی است. چنانکه در همین کتاب خواهیم دید ایشان سوای آن چه برای پاسداری از حق و حقیقت در زمینه نقاط ضعف شخصیت مورد بحث خود - ام‌المؤمنین - طرح کرده‌اند، فصلی را هم به عنوان مزایای وی باز کرده و صفحات فراوانی را در این زمینه قلمی نموده‌اند.

دومین ویژگی تمام آثار ایشان، رجوع به امهات مصادر و متون دست اول می‌باشد، تا آن جاکه هرگز در طرح اولیه مباحث خود به کتابهایی که از قرن پنجم به بعد نگاشته شده به عنوان تنها متن مورد استناد، تکیه نمی‌کنند و ضمناً سعی دارند که در همان متون دست

۱ - متن کامل نوشته ابوریه را در مقدمه «عایشه در دوران علی (ع)» ببینید.

اول نیز به کتاب‌هایی رجوع نمایند که مورد قبول کامل «قوم» باشد. چنانکه بخاطر تشکیکی که پاره‌ای از دانشمندان جدید در نسبت بعضی کتب تاریخی کرده‌اند، ایشان در کتاب «عبدالله بن سباء» هرگز بدان - به عنوان تنها مدرک و مصدر - اعتماد نمی‌ورزند. دکتر حفنی داود استاد دانشکده ادبیات مصر، در مقاله‌ای که در مجلات عراق به مناسبت کتاب «عبدالله بن سباء» منتشر کرد، می‌نویسد: «این محقق و متخصص تاریخ تطبیقی، تحقیقات علمی و مباحث عالیۀ خویش را از لابلای آثار و کتب فراوانی گرد آورده و به هر یک از صحنه‌های تاریخ پانهادۀ تابه این حقیقت فراموش شده دست یافته است. این استاد محقق، سعی می‌کند که همهٔ مباحث کتاب خود را با ادله‌ای که از نوشته‌های مخالفین شیعه گرد آورده، اثبات کند. بدین ترتیب به نزدیک‌ترین راه پای می‌نهد، تا دشمنان شیعه را با براینی واردات خودشان مغلوب نماید.»^۱

سومین صفت متار که کاتب نوشته‌های استاد عسکری دارد، کثرت و فراوانی مصادر و مدارک مورد استناد می‌باشد چنانکه، در فصل اول همین کتاب «۱۱۴» مصدر و مأخذ به دست داده شده است، در صورتی که سبج این فصل در زبان فارسی بیش از ۴۰ صفحه و در متن عربی بیش از ۲۰ صفحه نمی‌باشد. این - اصبت - در مجلد اول از کتاب «عبدالله بن سباء» و متن عربی کتاب حاضر، از همه جا ستر به چشم می‌خورد. تا آن جا که گاهی نیمی از صفحه و یا حتی بیشتر به پاورقی‌ها و امبردا از مأخذ، اختصاص داده شده است. و بالاخره مهمترین خصیصه که در میان دانشمندان شرق و غرب، کمتر به چشم می‌خورد، تکیه نکردن بر متن قدیمی و دست اول به عنوان مدرک و مصدر صدور صد مورد اعتماد می‌باشد. نه طبری، نه ابن هشام، نه ابن اثیر و نه هیچ کس دیگر، هر چه مشهور باشد، و هر چه مورد اعتماد دیگران، در تحقیقات علامۀ عسکری نه جایگاه و نه سبب شده مورد قبول قرار نمی‌گیرد. در وهلهٔ اول اسناد مباحث و روایات تاریخی، مورد پژوهش و ارزیابی واقع شده و در صورت لزوم تک تک راویان و ناقلان اخبار مورد مذاقه قرار می‌گیرند. سپس متن مورد بحث در یک بررسی تطبیقی به سایر روایات تاریخی عرضه شده، صحیح از سقیم جدا می‌گردد.

لازم به تذکر است که پژوهشگران غربی معمولاً و بیشتر، متون روایات را مورد توجه

و دقت قرار می‌دهند و سعی می‌نمایند از طریق متن، صحت و سقم حوادث را ارزیابی کنند و کمتر توجهی به راویان می‌نمایند. دانشمندان شرقی جدید که در مکاتب اروپایی و غربی تحصیل کرده‌اند نیز اغلب بر همان راه اساتید خویش می‌روند و اگر کار دقیقی عرضه کنند، بیرون از روش تحقیقات تاریخی اروپایی نیست. در برابر، آن دسته از دانشمندان قدیم شرق که در رشته تاریخ، تألیفی دارند، بیشتر به اعتبار مؤلف می‌اندیشند. لذا گاه خرافی‌ترین مطالب را به عنوان این که یک دانشمند نام‌آور و معتبر نقل کرده است، بازگو می‌کنند.

اما حدت‌شاسان اسلام، با مزج این دو روش، دقیق‌ترین راه ممکن را انتخاب کرده‌اند. اینان پس از این که کاملاً و دقیقاً احوال راویان اخبار را مورد ملاحظه و دقت قرار می‌دهند، به بررسی متن - برمی‌پردازند، و آن را در پرتو سایر مآخذ و مدارک می‌سنجند و بالاخره پس از پایان این بررسی‌ها، نظر نهایی خویش را اعلام می‌دارند.

بیشتر کارهای تحقیقی، مأموریت‌های مکرر براساس چنین روشی است و دقیق‌ترین نظریات و آراء نوینی که ایشان در باب حوادث و سائل تاریخی اسلام ابراز می‌دارند، بر چنین اساسی مبتنی شده است. کسانی که دو مجلد «عبدالله بن سباء» و کتاب «خمسون و مئة صحابی مختلق» را دیده‌اند، نظر ما را تصدیق خواهند کرد.

پروفسور جیمس ربسن استاد دانشگاه گلاسکو، در نامه‌ای که برای ایشان می‌نویسد به همین حقیقت اشاره می‌کند: «روش بحث شما در بررسی، مض مطالبی که «سیف»^۱ روایت کرده بسیار جالب است. بدین ترتیب که اول روایت سیف را رسی شده، سپس آنها را با روایتهای دیگران مقایسه نموده‌اید. این مقایسه دقیق هم روی مطالب روایتهای سیف انجام گرفته است و هم روی سند آنها و نشان می‌دهد که سیف غالباً از مردانی ناشناخته - راویان مجهول - نقل کرده و آنگاه این سؤال پیش می‌آید که چرا نویسندگان دیگر از هیچ یک از آن راویان روایت نکرده‌اند. فلذا شخص به این نتیجه می‌رسد که سیف خود آن راویان را ساخته است. این اتهام نسبت به سیف یک اتهام جدی و یک نتیجه گیری منطقی از مقایسه روایتهای سیف با روایتهای دیگران می‌باشد... من خیلی سپاسگزار و خرسندم که این فرصت را داشته‌ام که وقت زیادی برای مطالعه این بحث‌ها صرف کنم

۱ - تاریخ‌پردازی که مورخین مشهور چون طبری و ابن‌اثیر و ابن‌خلدون از او نقل می‌کنند.

که برای من متقاعد کننده است و اطمینان دارم که تمام کسانی که این کتابها را با فکری باز و روشن مطالعه نمایند، این قدرت بحث را تمجید خواهند کرد.^۱

اینک لازم است که به آثار و نوشته های علمی و تحقیقی استاد عسکری اشاره کنیم.

۱) «عبدالله بن سباء و اساطیر اخی» چاپ ۱۳۷۵ نجف، و ۱۳۸۱ قاهره

۱۳۸۸ بیروت، و ۱۳۹۳ تهران. این کتاب به فارسی و ترکی و انگلیسی ترجمه شده

است. مجلد دوم کتاب در سال ۱۳۹۲ در تهران به همت کتابخانه بزرگ اسلامی نشر شده است. مجلد سوم نیز هنوز برای نشر آماده نمی باشد.

۲) «خمارن و مئة صحابی مختلق» چاپ اول در بیروت، و چاپ دوم سال ۱۳۸۹ منشورات کلا اصول الدین، بغداد. مجلد دوم این کتاب در بیروت طبع شده و آماده نشر است. مجلد سوم آن هم در دست تکمیل می باشد. رویهم رفته این سه مجلد می گوشت، که دروغین بودن وجود ۱۵۰۰ تن که به نام صحابه پیامبر قلمداد شده اند، اثبات کند. مجلد اول پس از چند بحث مفصل، به بررسی ۲۳ تن از صحابه که تنها در عالم خیال وجود داشته اند، پرداخته و ساختگی بودن حدیث آنها را اثبات می نماید.

۳) «احادیث ام المؤمنین عائشه اده من حیاتها» چاپ ۱۳۸۱ تهران. این کتاب در سه جلد به زبان فارسی ترجمه شده و کتاب حاضر ترجمه قسمت سوم آن می باشد. ترجمه اردوی تمام کتاب نیز سالها پیش در پاکستان نشر شده است. مجلد دوم کتاب که مخصوص بررسی مهمترین روایاتی که از ام المؤمنین عائشه نقل شده، می باشد، هنوز به چاپ نرسیده و در دست تکمیل قرار دارد.

۴) «رواة مختلقون» بررسی راویان دروغینی است که حوادث مجزول تاریخ را به نام آنها در تواریخ معتبر ثبت کرده اند. این کتاب از نظر منطقی به دنبال احادیث سه گانه خمسون و مئة صحابی مختلق قرار دارد.

۵) «من تاریخ الحدیث» دقیق ترین کتاب در زمینه سرنوشتی که حدیث، یعنی رکن دوم

۱ - پروفیسور جیمس ریسن رئیس گروه تحقیق در زبان عرب در دانشگاه گلاسکو و دبیر انجمن خاورشناسان آن دانشگاه و استاد کرسی زبان عربی در دانشگاه منچستر می باشد. کتاب های او عبارتند از «مقایسه فرهنگ اسلام با ادیان دیگر» و «مقدمه بر علم حدیث» و «ترجمه و حاشیه بر مشکاة المصابیح» در چهار مجلد و ...

شناخت اسلام، در تاریخ پیدا کرده است، می باشد که در حدود ۳۰۰ صفحه بوده و هنوز محتاج به تحقیق و تکمیل هست.

(۶) «السقیفه» تحقیقی است مفصل از مهمترین فراز تاریخ اسلام، در حدود ۳۰۰ صفحه که نیاز به تکمیل دارد.

(۷) «مصطلحات اسلامی» طرحی جالب است، برای شناخت دقیق اسلام بر پایه قرآن و سنت. رساله که در حدود ۳۰۰ صفحه می باشد، بررسی اصطلاحات خاصی که در متن اسلام به کار رفته است را، به عهده دارد. این بررسی بر اساس عرض آیات به آیات و کمک گرفتن از سنیات رسول و ائمه معصومین علیهم السلام قرار گرفته و وظیفه دارگسترش و تجدیدی عامی در طرز تفکر اسلامی کنونی می باشد. این کتاب اگر تکمیل و نشر شود، می تواند تحریقاتی که در طول قرون در مفهوم پاره ای از اصلاحات دینی و اسلامی شده است، ریشه کن نماید.

(۸) «مع الدكتور الوردی فی کتاب وعاظ السلاطین» نقدی است علمی در حدود ۱۰۰ صفحه بر کتاب وعاظ السلاطین نوشته دکتر علی الوردی.

(۹) «کیف تعلم الذین» ۲ جلد، مبانی است که کودکان در زمینه مسائل دینی بایستی بیاموزند.

(۱۰) «مقدمه ای بر مرآت العقول» مرات العقول کتابی است تحقیقی و عظیم از علامه بزرگوار ملا محمد باقر مجلسی (رض) که در شرح کتاب المستطاب کافی نوشته شده است. چاپ جدید این اثر بزرگ علمی با مقدمه ای طولانی از

علامه عسکری نشر می شود. این مقدمه که خود کتابی مستقل و بی نظیر است، مفید است، در حدود ۲۵۰ صفحه بوده و جدیدترین تحقیقات تاریخی و روایی را در بر دارد و شاید بتوان آن را یکی از مفیدترین نوشته های استاد عسکری دانست. این کتاب اکنون در دست چاپ و تکمیل می باشد.

(۱۱) مقدمه بر کتاب «علی و السنة» تألیف سید هاشم بحرانی دانشمند بزرگ قرن یازدهم.

(۱۲) مقدمه و تحقیق در کتاب «طب الرضا» که به وسیله دکتر صاحب زینی شرح شده است در پایان این کتاب با شرح حال کوناهای، زندگی این امام بزرگ را روشن کرده است.